

Virksomheden

I adskillige af amtets sogne vil det forløbne år blive husket som det år, da der afholdtes store *hjemstavnsmøder*.

Dansk historisk Fællesforening havde taget initiativet hertil og fået tilslutning af *De danske Ungdomsforeninger*, forøvrigt gennemførtes møderne flere steder i samarbejde med alle sognets foreninger.

Her i amtet holdtes der først et orienterende møde i Endrup kro med repræsentanter for ungdomsforeningerne, amtets museer og Historisk Samfund. Derpå havde man møder i Varde og Høvsborg med repræsentanter for sognene i vest og øst, og hvor man drøftede fremgangsmåderne ved de påtænkte møder. De steder, hvor møderne blev gennemført, fik de i reglen overvældende tilslutning. Der var udstillinger af gamle sager, oldsager, brugsredskaber, smykker, dokumenter og protokoller, tegninger og fotografier, der blev spillet gamle egnsmelodier, vist lysbilleder og film. Og kyndige folk med god hukommelse fortalte om gamle skikke, gamle arbejdsformer om kommunal historie, sognerådsmøder, fattiggårde, eller der blev holdt foredrag over sognets historie, herregårdens, kirkens, skolens eller betydelige personers historie.

I visse sogne blev det det største indendørsmøde, der nogensinde har været afholdt. For så vidt opfordrer møderne til gentagelse, men det blev også klart, at gennemførelsen af hjemstavnsaftener kræver, at der på stedet er folk, som er rede til at bringe et samarbejde i stand mellem sognets foreninger, og som gør det ikke ubetydelige forberedende arbejde med indsamling og ordning af udstilingsmateriale og planlægningen i det hele taget. Det er

åbenbart, at disse aftener har været med til at vække interesse for fortiden, ikke mindst blandt de unge, for mange steder mødte folk »mand af hus«.

Samfundets *årsmøde* afholdtes d. 1. okt. 1960 i Guldager forsamlingshus under meget stor tilslutning, salen var fyldt til trængsel ved det offentlige møde. Formanden, forfatteren *Sal. Frifelt* bød velkommen, hvorefter sognepræst *Aug. Thomsen*, Guldager, valgtes til ordstyrer. Formanden indledte sin beretning med at udtale mindeord om følgende afdøde medlemmer: fabrikant N. M. Kromann, Esbjerg, lærer H. P. Haahr, Tistrup, der begge havde siddet i bestyrelsen, og installatør H. P. Friis, skaberen af Varde byhistoriske arkiv. Redaktør *P. Friis* gav en redegørelse for Historisk Fællesforenings årsmøde i Odense, og fru *Kvist* aflagde regnskabet for sin mand lærer *John Kvist*. Til bestyrelsen genvalgtes snedkermester *Niels Thomsen*, Esbjerg, og lærer *Kvist*. Som revisor genvalgtes adjunkt *Lennart Edelberg*, Ribe. — Derefter fulgte de mange deltagere levende optaget *Niels Thomsens* redegørelse for hans undersøgelser af jernalderbopladsen i Hjertingbugt området, ligesom de nød de smukke farvefilm, radioforhandler *Skelmose*, Varde, fremviste, og som han havde optaget af udgravningerne og Jysk arkæologisk Selskabs udflugt til bopladsen i Marbæk. Efter kaffen fremdrog gård-ejer *Niels Ølgaard Nielsen*, Hjerting, interessante træk af Hjertings historie.

Om de *publikationer*, samfundet arbejder på ud over udgivelsen af årbogen, kan det meddeles, at det store og vanskelige arbejde med udgivelsen af biskop Hegelunds almanakoptegnelser, som seminarielektor *Bue Kaae* har påtaget sig, skrider støt fremad, selv om der endnu er langt til vejs ende. Der er også så småt begyndt på indsamling af materiale til en bog om herregården Estrups historie og til et nyt billedhæfte til vore medlemmer. — Fredlysnin-gen af en del af *oldtidsmarken i Marbæk plantage* er endnu ikke gennemført.

Udflugten gik i år til Varde-Karlsgårde-Letbæk og fore-gik lørdag den 17. juni. Man samledes i Varde kirke, hvor formanden bød velkommen, og organist *Brix*, Varde, spillede to kompositioner af Johan Sebastian Bach og åbenbarede derved det nye, storslåede orgels ydeevne og organistens eget mesterlige spil. *H. K. Kristensen* redegjorde

for kirkens og inventarets historie, hvorefter selskabet begav sig over i den Kampmannske gård, hvor redaktør *P. Friis* kyndigt og livligt fortalte om den gamle gård og de slægter, der gennem tiderne var knyttet til den. Herfra gik man til mindestenen for Wallensteins skanse, hvor H. K. Kristensen ridsede historien op om Vardes besættelse under Kritian IVs deltagelse i trediveårskrigen. Efter et kaffebord, hvor flere havde ordet, gik man til mindelunden, hvor *Sal. Frifelt* talte om modstandskampen og de mænd fra Varde, som havde måttet give deres liv under den tyske besættelse. Derefter besøgte man det righoldige Varde museum, der kyndigt og inspirerende forevistes af inspektør *Øllgaard*, assisteret af H. K. Kristensen. Ved 6-tiden kørte bilkortegeen til Karlsgårde højspændingsværk, der forklaredes af ingeniør *Højslev*, og hvor man nød den smukke udsigt over søen og egnen. Endelig spiste man aftensmad i Letbæk mølle, gik rundtur om dammen og samledes ved *Niels Møllers* mindesten, hvor H. K. Kristensen talte om møllen og Niels Møller ud fra provst *Tetens* ord på stenen: »Han plantede med håb og leved ud af dåb.« *Sal. Frifelt* takkede for den gode dag, og med »Altid frejdig« sluttede turen.

Nye medlemmer 1960

Oberstløjtnant B. Allerslev Jensen, Varde
Rentier P. Moos, Vamdrup
Gdr. N. Nielsen, avlscentret, Tistrup
Gdr. Johs. Josefsen, Allerup
Rentier A. Hansen, Oxbøl
Overlærer Emma Bang, Varde
Frk. Olga Sørensen, Varde
Amtslæge Fog-Poulsen, Ribe
Direktør H. O. Gram, Kolding
Gdr. O. Villadsen, Sneum
Fru I. Hansen, Esbjerg
Uddeler T. Andersen, Nyby
Bogbindermester N. J. Hansen, Varde
Rething, toldkontoret, Ribe
Lærer V. Jensen, Lunde
Mag. Jytte Laursen, Esbjerg
Pantefoged I. Winde, Esbjerg
Gdr. Th. Thøgersen, Myrthue
Gdr. Jørg. Petersen, Guldager
Gdr. Axel Riber, Veldtofte
Gdr. A. Nordestgaard, Tobøl
A. Feddersen, Esbjerg
Gdr. N. P. Hansen, Kokspang
Stiftamtmand E. M. Edelberg, Ribe
Fru Alma Lund, Nourup
Gdr. M. Christensen, Hostrupgaard
Gartner M. Lisby, Esbjerg
Gdr. Niels Thomsen, Andst
Smedemester Alfred Laursen, Ølgod

Malermester K. Skelmosse, Esbjerg
P. Kromann, Esbjerg
Kasserer frk. A. M. C. Nielsen, Esbjerg
Lærer Axel Jensen, Herning
Overlærer Sv. Lunde, Vejen
Gdr. V. Larsen, Vejrup
Fru lokomotivfører Poulsen, Esbjerg
Landsretssagfører J. G. Bødker, Esbjerg
Lærerinde, fr. M. Thomsen, Gilbjerg
Gdr. Vald. Nielsen, Toftnæs
Gdr. E. Gammeltoft, Henne
Lærerinde, frk. B. Madsen, Bække
Lærer J. Graabæk, Læborg
Revisor Kr. Lauridsen, Næstved
I. M. Jessen, Varde
A. Bech Sørensen, Roushøje
Læge N. Lausted, Nr. Nebel
Rentier Kr. Nielsen, Egtved
Boghandler A. Okholm, Vorbasse
Gartner Juhl, Ovtrup
Automobilforhandler W. Lindberg, Esbjerg

Regnskabsoversigt 1960-61

INDTÆGT:		UDGIFT:	
Kassebeholdning.....	6449,55	Trykning af årbogen	4811,40
886 ord. medlemmer à 10 kr.....	8860,00	Honorarer	1515,00
5 medl. à forskelligt kontingent.....	36,00	Udsendelse af årbogen	810,90
28 kommuner à 12 kr.....	336,00	Løn til redaktør og kasserer	400,00
13 » » 20 kr.....	260,00	Møder og foredrag o. lign.	539,45
1 » » 15 kr.....	15,00	Bogkøb	242,20
2 » » 25 kr.....	50,00	Kontingenter	204,60
78 biblioteker » 10 kr.....	780,00	Kørselsgodtgørelse - repræsentation	646,55
1 » » » 30 kr.....	30,00	Porto, telefon	192,77
1 » » » 20 kr.....	20,00	Beredskabsfond	5000,00
Salg af Lyngbohæfter	183,68	Kassebeholdning at overføre	6289,13
» » Gotisk Skrift	71,19	GRUNDFONDEN:	Kr. 20652,00
» » gl. årbøger	521,00	1. april 1960	3301,90
Tilskud: Undervisningsministeriet	1545,00	Renter	131,96
» Ribe Amtsraad	150,00	1. april 1961	ialt kr. 3433,86
» Varde Spare- og Laanekasse ..	50,00	KIRSTINE OG TH. MØLHEDES MINDELEGAT:	
» Nr. Nebel Sparekasse	100,00	11/12 1961, Vest- og sønderj. Kreditt. obl. 4 ¹ / ₂ %	12600,00
Godtgjort porto	1845,00	I Overformynderiet, bankbog	176,21
» papirafgift	285,88	BEREDSKABSFOND:	
Renter af Kirstine og Th. Mølhedes legat	61,00	1. april 1961	kr. 5000,00
» » bankbeholdning	556,57	Egtved, den 15. maj 1961.	JOHN KVIST.
Entreindtægt	155,93	Revideret uden bemærkninger.	
Forskelligt	120,00	Ribe, d. 8. juni 1961	Ølgod, d. 28. maj 1961
	15,20	Lennart Edelberg	H. Øllgaard
Kr. 20652,00			

INDHOLDSFORTEGNELSE

1. Bue Kaae: Frederik Munk til Krogsgård.
2. Edv. Eller: Fra Ål sogn. Valgmenigheden og friskolen.
3. Vald. Andersen: Ribe hospital.
4. Niels Thomsen: Jernalderens brolagte stalde.
5. P. Moos: Vester Vamdrup vandmølle.
6. H. K. Kristensen: Var der mangler ved muldsærk og ru?
7. Vald. Andersen: Landevejen Ribe-Tønder 100 år.
8. Knud Jensen: Solvognen fra Janderup.
9. Peder Johnsen: Session.
10. H. K. Kristensen: En vide.
11. Mindeord (Anton Schou, Skovlund).
12. Litteratur om Ribe amt.
13. Virksomheden. Nye medlemmer.

Historisk Samfund for Ribe Amt har følgende bestyrelse: Forfatteren *Sal. Frifelt*, Ølgod, formand, redaktør *P. Friis*, Varde, lærer *H. K. Kristensen*, Lunde J., sekretær, lærer *John Kvist*, Egtved, kasserer, seminarirektor *Sv. Mogensen*, Ribe, snedkermester *Niels Thomsen*, Esbjerg, og sognepræst *K. Høgsbro Østergaard*, Åstrup, pr. Glejbjerg. Redaktionsudvalget er *Kristensen* (fmd.), *Sv. Mogensen* og *Niels Thomsen*.

